

Тема 8.

Світовий агропродовольчий ринок в умовах глобалізації

Зміст

1. Виробництво сільськогосподарської продукції у світі: обсяги рівень і товарна структура.....	1
2. Основні чинники, що визначають сучасні тенденції у сфері продовольчої безпеки країн світу	8
3. Проблема голоду у Світі	9

1. Виробництво сільськогосподарської продукції у світі: обсяги рівень і товарна структура

Виробництво сільськогосподарської продукції у світі відзначається значними обсягами та різноманітністю товарної структури, що визначається географічними, кліматичними, економічними та технологічними факторами кожної країни. Зернові культури, такі як пшениця, кукурудза та рис, є основою світового аграрного виробництва. Ці культури займають понад половину усіх земель, використовуваних для сільськогосподарських потреб, і формують основу харчової безпеки більшості населення землі. Окрім зернових, значні обсяги виробництва припадають на олійні культури, такі як соя та соняшник, що також відіграють важливу роль у світовій торгівлі.

Фрукти та овочі також формують важливий сегмент світового аграрного ринку, пропонуючи широкий спектр від тропічних фруктів до помірних яблук та картоплі. Виноградарство, цитрусові культури, ягідні культури та інші види овочів та фруктів забезпечують значний дохід для сільськогосподарських виробників у багатьох регіонах.

Тваринництво є ще однією важливою складовою світового аграрного виробництва, охоплюючи виробництво м'яса, молока, яєць та інших продуктів. Велике розмаїття видів тварин, які розводяться, включає велику рогату худобу, свиней, овець, курей та інших птахів, кожен з яких має специфічні умови утримання та ринкові ніші.

Таблиця 1

Виробництво основних видів продукції рослинництва за регіонами світу у 2019 р., млн. тон

	Зернові культури	Цукрові культури	Овочі	Олійні культури	Фрукти	Коренеплоди та бульби	Інші	Разом
Африка	204,2	111,6	84,4	62,6	118,0	330,2	35,1	946,1
Америка	766,8	1035,4	76,0	370,0	164,3	77,8	30,8	2521,1
Азія	1434,6	853,1	879,3	570,2	512,6	341,5	94,5	4685,8
Європа	543,1	194,5	84,9	89,2	80,4	107,3	12,4	1111,8
Океанія	30,3	34,1	3,4	9,3	8,1	4,2	2,3	91,7
Світ	2979,0	2228,7	1127,9	1101,3	883,4	861,0	175,1	9356,5

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021.
https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_1

В структурі виробництва рослинницької продукції в 2019 р. найбільшу частку займають зернові культури – 31,8%, цукрові культури – 23,8%, овочі – 12,1% та олійні культури – 11,8%. Фрукти, коренеплоди та бульби становили по 9% від загального виробництва. За регіонами виробництва продукції рослинництва в 2019 р.: Африка -10,1%, Америка – 26,9%, Азія – 50,1%, Європа – 11,9%, Океанія – 1,0%.

Збільшення обсягів виробництва здебільшого відбулося за рахунок використання зрошення, пестицидів і добрив і меншим чином через збільшення посівних площ. На збільшення обсягів виробництва також позитивно вплинуло застосування сучасних технологій, зокрема використання високоврожайних сортів сільськогосподарських культур.

У світі вирощується та збирається велика кількість видів продукції рослинництва, проте лише чотири окремі культури складають половину світового виробництва. Зокрема, у 2019 році: цукрова тростина (21% від загальної кількості; 1,9 мільярда тон), кукурудза (12%; 1,1 млрд. тонн), рис (8%; 0,8 мільярда тон), пшениця (8%; 0,8 мільярда тон), картопля - 4% світового виробництва продукції рослинництва.

Таблиця 2

Світове виробництво основних видів сільськогосподарських культур, млрд. тон

Сільськогосподарські культури	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2019 р.	2019 р. до 2000 р., %
Цукрова тростина	1,25	1,31	1,68	1,88	1,95	156,0
Кукурудза	0,59	0,71	0,85	1,05	1,15	194,9
Пшениця	0,58	0,63	0,64	0,74	0,77	132,8

Плоди пальмової олії	0,12	0,18	0,27	0,34	0,41	341,7
Рис	0,60	0,63	0,69	0,73	0,76	126,7
Картопля	0,32	0,32	0,33	0,37	0,37	115,6
Інші	2,66	2,99	3,27	3,71	3,96	148,9
Разом	6,12	6,77	7,73	8,82	9,37	153,1

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021.
https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_1

За період 2000–2019 років в середньому цукрова тростина становила 21% світового виробництва продукції рослинництва. У той час як кукурудза, пшениця та рис становили по 10% від загальної кількості у 2000 році, виробництво кукурудзи зросло втричі швидше, ніж пшениця чи рис протягом цього періоду. **Кукурудза випередивши рис у 2001 році стала другою за обсягом виробництва сільськогосподарською культурою у світі.**

Світове виробництво **фруктів** за період з 2000 р. по 2019 р. зросло на **54%** до 883 млн. тон, або на 311 млн. тон. П'ять основних видів фруктів склали 57% від загального обсягу виробництва в 2019 р. проти 63% у 2000 р.: банани (18%), кавуни (11%), яблука (10%), апельсини і виноград (по 9%) (табл. 3).

Таблиця 3

Світове виробництво основних видів фруктів, млн. тон

	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2019 р.	2019 р. до 2000 р., %
Банани	95,2	114,3	138,5	154,8	180,8	189,9
Кавуни	76,7	91,2	93,5	101,0	100,4	130,9
Яблука	59,1	61,9	71,2	82,4	87,2	147,5
Апельсини	63,9	63,1	70,5	72,4	78,7	123,3
Виноград	63,6	67,0	66,7	76,5	77,1	121,4
Інші фрукти	214,1	255,3	296,5	348,6	380,0	177,5
Разом	572,5	652,9	737,0	835,7	904,3	157,9

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021.
https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_1

Світове виробництво **овочів** зросло за період з 2000 р. по 2019 р. на **65%**, або на 446 млн. тон, і досягло у 2019 р. значення 1128 млн. тон. П'ять основних видів овочів склали 42–45% від загального обсягу: томати (16% у 2019 р.), цибуля (9%), огірки (8%), капуста (6%) і баклажани (5%). Зросла за аналізований період частка цибулі, огірків, баклажанів, проте знизилася майже вдвічі питома вага капусти, а помідорів - залишилися на попередньому рівні (табл. 4).

Таблиця 4

Світове виробництво основних видів овочів, млн. тон

	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2019 р.	2019 р. до 2000 р., %
Помідори	109,3	128,4	153,3	176,5	180,8	165,4
Огірки	37,9	46,0	62,5	78,3	87,8	231,4
Капуста	75,1	65,2	65,9	70,3	70,2	93,4

Баклажани	27,7	32,1	44,1	50,8	55,2	199,6
Інші овочі	382,0	442,0	516,2	589,5	634,0	166,0
Разом	632,0	713,5	841,9	965,4	1027,9	162,6

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021.
https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_1

Аналіз свідчить, що Америка є провідним регіоном з виробництва цукрової тростини (52 % загальної кількості у світі) та кукурудзи (49%), тоді як Азія лідирує у виробництві рису (90%), плодів олійної пальми (88%), пшениці (44%) та картоплі (51%) (табл. 1).

Серед провідних країн виробників продукції рослинництва у світі за результатами 2019 року можна виділити - Бразилію на яку припадає близько 40% світового виробництва цукрової тростини; Сполучені Штати Америки – близько 30% світового виробництва кукурудзи, Китай - близько 25% світового виробництва рису та картоплі та трохи менше 20% світового виробництва пшениці. Така концентрація може суттєво впливати на волатильність цін, при зміні обсягів валових зборів в основних країнах-виробниках, що експортують частину своєї сільськогосподарської продукції.

Загальні обсяги світового виробництва рослинних олій з 2000 по 2018 роки зросли більше ніж вдвічі до 201 млн. тон, що на 109 млн. тон більше, ніж у 2000 р. Найбільше, як абсолютне, так і відносне відбулося зростання обсягів виробництва пальмової олії (на 52 млн. тон або на 335%) та соєвої на 222%. Використання цих олій в кондитерській промисловості та для виробництва біодизеля пояснює більшу частину цього вражаючого зростання. Інші основні рослинні олії – це ріпакова та соняшникова олія, на які припадає 12% та 9% відповідно світового виробництва рослинної олії в 2018 році.

Таблиця 4

Світове виробництво основних видів рослинних олій, млн. тон

	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2018 р.	2018 р. до 2000 р., %
Пальмова олія	22,23	32,27	45,78	60,08	74,47	335,0
Соєва олія	25,63	34,23	40,71	49,99	56,91	222,0
Ріпакова олія	13,50	16,76	22,83	26,14	24,58	182,1
Соняшникова олія	9,76	10,72	12,59	15,33	18,41	188,6
Інші види олій	21,12	24,21	26,74	27,35	29,94	141,7
Разом	92,24	118,19	148,65	178,89	204,31	221,5

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021.
https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_1

Виробництво основних видів рослинних олій значним чином зосереджено в кількох країнах. Найвища концентрація у пальмовій олії, оскільки близько 85% світового виробництва в 2018 році було зосереджено у двох країн: Індонезії (57%) та Малайзії (27%). Китай був основним виробником соєвої олії з часткою 29% у 2018 році, а Сполучені Штати Америки займали друге місце з часткою в 19%. Канада лідирує з виробництва ріпакової олії в 2018 році з 17%

світового виробництва, трохи випереджаючи Китай (15%), тоді на **Україну** припадає **28% світового виробництва соняшникової олії**.

Світове виробництво цукру-сирцю у **2018 р. досягло 182 млн. тон**, що на **37% більше**, ніж у 2000 році, або 49 млн. тон. Оскільки цукрова тростина, основна цукрова культура, росте в тропічних регіонах, там розташовані основні країни-виробники. **Найбільшою країною-виробником є Бразилія**, яка збільшила свою частку в світі з 13% у 2000 р. до 22% у 2018 р. У 2003 р. вона випередила Індію, на яку припадало в 2017 р. 12% світового виробництва. На інших основних виробників припадає від 4 до 6% загального обсягу виробництва (табл. 5).

Таблиця 5

Світове виробництво цукру-сирцю, млн. тон

	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2018 р.	2018 р. до 2000 р., %
Індія	20,2	14,2	20,6	30,5	34,3	169,7
Бразилія	17,1	29,5	39,9	35,2	28,0	163,7
Таїланд	5,8	5,4	6,9	11,0	15,4	264,8
Китай	7,0	9,7	11,4	11,8	11,4	163,0
США	8,0	6,7	8,2	7,7	8,5	106,9
Мексика	5,0	5,6	4,8	6,0	7,1	143,4
рф	1,7	2,7	2,8	5,7	6,3	375,4
Франція	4,6	4,6	4,2	4,7	5,8	126,4
Інші	63,2	63,4	56,4	61,4	65,3	103,3
Разом	132,6	141,8	155,2	173,9	182,2	137,4

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021.
https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_1

Виробництво тваринницької продукції у світі.

Світове виробництво м'яса досягло у 2019 р. **337 млн. тон**, що на **44%**, або **103 млн. тон більше**, ніж у 2000 р. При цьому на курятину, свинину та яловичину припадає майже **90% світового виробництва м'яса** протягом 2000–2019 рр.

В 2019 р. з 35% світового виробництва куряче м'ясо показало найбільше зростання в абсолютному та відносному значенні в порівнянні з 2000 р. (**+101%**, або 59 млн. тон) (табл. 6).

Таблиця 6

Світове виробництво м'яса, млн. тон

	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2019 р.	2019 р. до 2000 р., %
М'ясо курей	58,68	70,61	87,21	103,78	118,02	201,1
Свинина	89,76	98,67	108,82	119,36	110,11	122,7
Яловичина	55,83	59,11	62,65	63,85	68,31	122,4
Інші види	29,02	31,92	35,7	38,28	40,2	138,5
Разом	233,29	260,31	294,38	325,27	336,64	144,3

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021
https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_2

На три провідних виробників припадає 56% світового виробництва свинини і трохи більше 40% світового виробництва курятини та яловичини. Китай і Сполучені Штати Америки входять до трійки найбільших країн-виробників для кожного основного виду м'яса: зокрема, тільки на Китай припадає близько 40% світового виробництва свинини, а США виробляють від 17 до 18% світового виробництва курятини та яловичини. Різниця між двома країнами полягає в тому, що виробництво м'яса в Китаї здійснюється в основному для внутрішнього ринку, тоді як значна частка американського м'яса (особливо курятини) йде на експорт (табл. 7).

Таблиця 7

Світове виробництво основних видів м'яса в розрізі найбільших країн-виробників в 2019 р., млн. тон

	Найбільші країни-виробники			Інші країни
	1 місце	2 місце	3 місце	
М'ясо курей	США – 20,15 (17,1%)	Китай – 15,15 (12,8%)	Бразилія – 13,52 (11,5%)	69,20 (58,6%)
Свинина	Китай – 43,48 (39,5%)	США – 12,54 (41,4%)	Німеччина – 5,23 (4,8%)	48,85 (44,4%)
Яловичина	США – 12,35 (18,1%)	Бразилія – 10,20 (14,9%)	Китай – 5,94 (8,7%)	39,82 (58,3%)

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021

https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_2

Світове виробництво молока зросло у 2019 р. в порівнянні з 2000 р. на 52% або на 304 млн. тон і досягло 883 млн. тон (табл. 8).

Таблиця 8

Світове виробництво молока, млн. тон

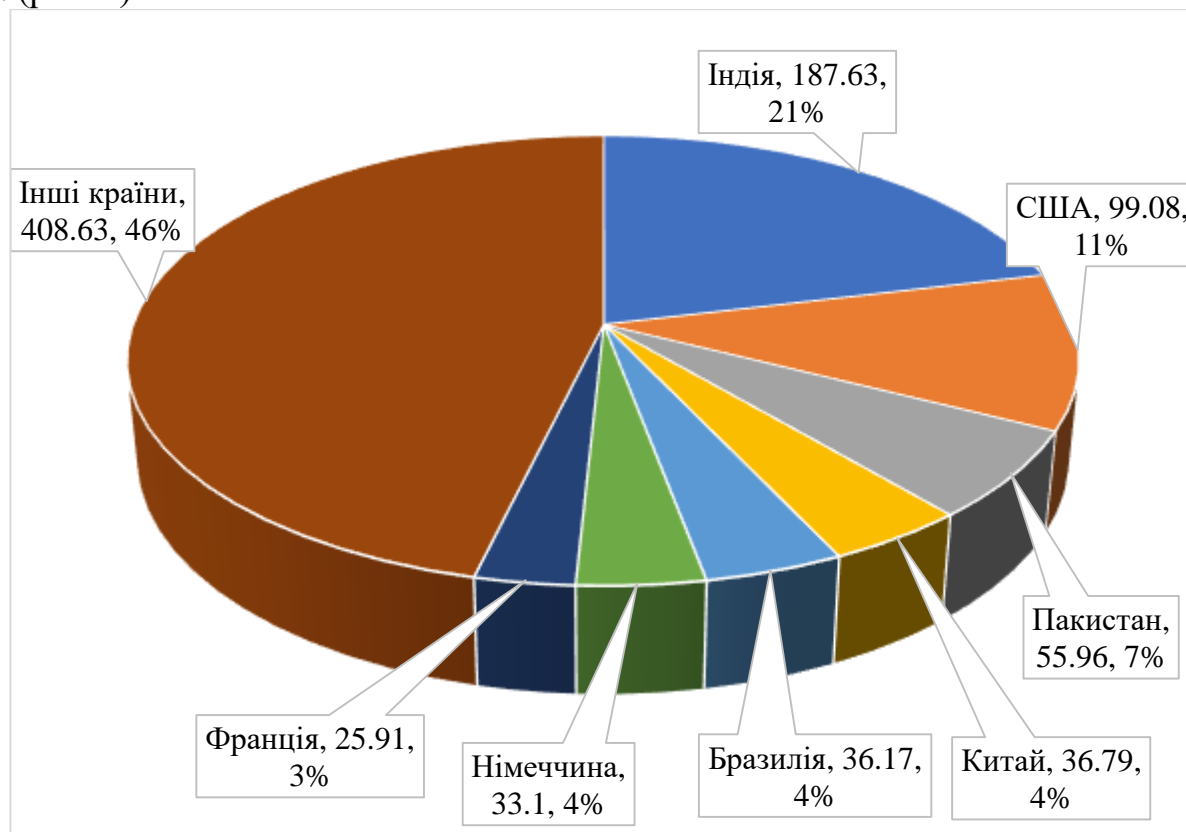
	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2019 р.	2019 р. до 2000 р., %
Азія	170,0	218,2	267,3	313,4	369,1	217,1
Європа	213,2	213,2	212,8	225,3	232,0	108,8
Америка	143,1	153,7	171,0	185,2	205,4	143,5
Африка	30,1	40,1	46,5	47,2	48,1	159,5
Океанія	23,2	24,8	26,1	31,5	28,8	124,2
Разом	579,6	650,1	723,6	802,5	883,3	152,4

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021

https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_2

Азія була найбільшим регіоном з виробництва молока в 2019 р. з питомою вагою 42% від загального обсягу, випереджаючи Європу (26%), Америку (23%), Африку (5%) і Океанію (3%). Зокрема, виробництво молока в Азії з 2000 по 2019 рік зросло більш ніж вдвічі, зі 170 млн. тон до 369 млн. тон, в основному за рахунок збільшення в Індії (108 млн. тон), яка є найбільшим виробником з часткою 21% від світового загального обсягу у 2019 р. З часткою 11% США були другою за обсягом країною-виробником; інші основні виробники (Пакистан, Китай, Бразилія, Німеччина, РФ та Франція) становили від 3 до 6% від світового виробництва. Загальна питома вага трьох найбільших

країн-виробників молока склала в 2019 р. 39% від загального обсягу, як і в 2018 р. (рис. 1).

Рис. 1. Світове виробництво молока в розрізі найбільших країн-виробників в 2019 р., млн. тон (%)

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021

https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_2

У 2019 р. світове виробництво курячих яєць досягло 83,5 млн. тон, що на **63%** більше або 32,3 млн. тон в порівнянні з 2000 р. (табл. 9).

Таблиця 9

Світове виробництво курячих яєць, млн. тон

	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2019 р.	2019 р. до 2000 р., %
Азія	29,1	32,6	37,6	43,1	51,7	177,9
Америка	10,5	11,7	13,1	14,7	17,3	164,9
Європа	9,4	9,9	10,5	10,8	10,7	113,9
Африка	2,0	2,3	2,8	3,3	3,4	174,5
Океанія	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	170,0
Разом	51,1	56,7	64,2	72,1	83,5	163,3

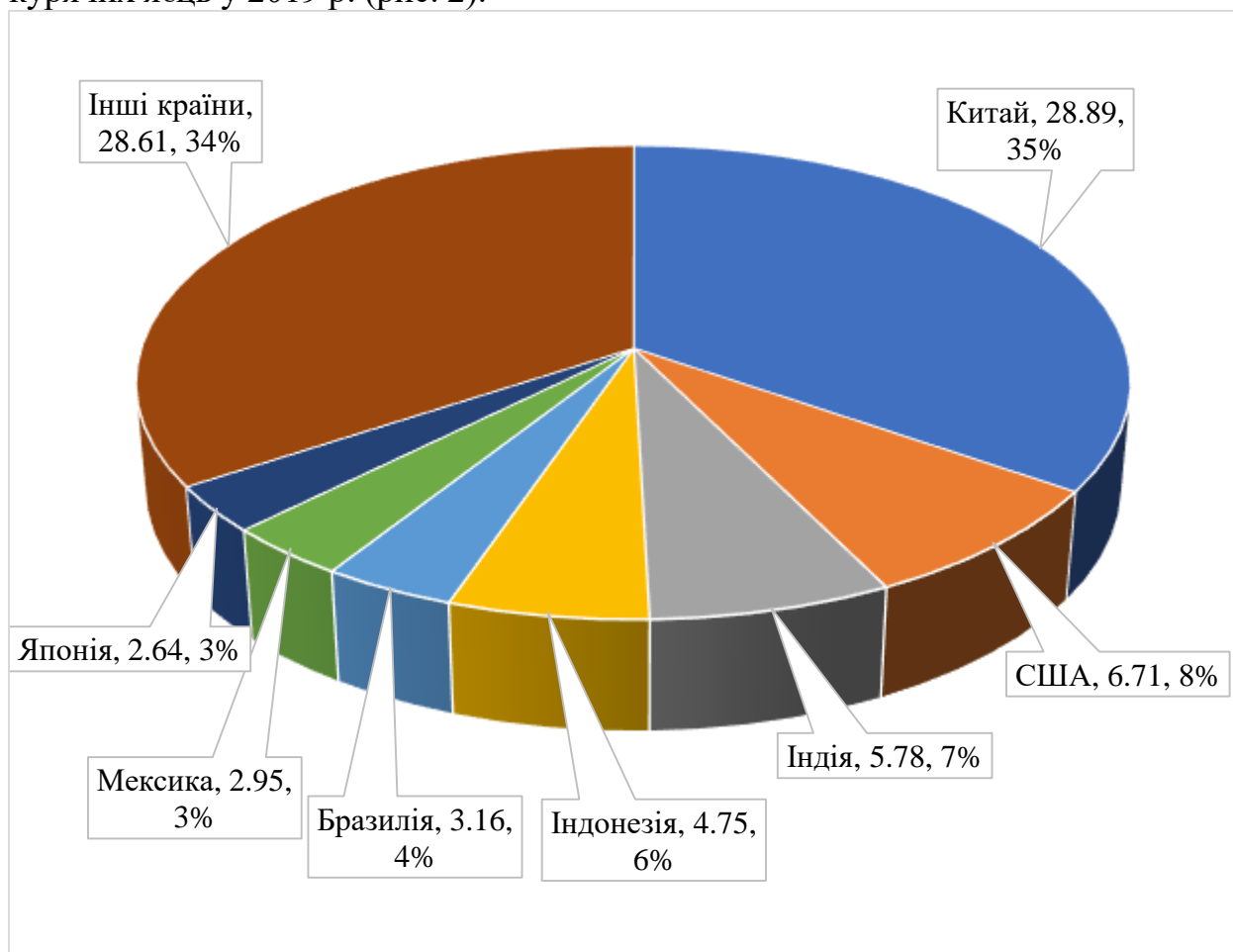
Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021

https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_2

Азія, безумовно, є основним виробником, на яку припадає **62% світового виробництва курячих яєць** в 2019 р., за нею йдуть Америка (21%), Європа (13%), Африка (4%) і Океанія (0,4%).

Темпи зростання виробництва були значно вище 60% у всіх регіонах, крім Європи, де воно зросло лише на 14 %; в результаті її частка у світовій сукупності зменшується з 18 до 13%.

З часткою 35% від загальної кількості Китай є найбільшою країною з виробництва курячих яєць; інші основні виробники (США, Індія, Індонезія, Бразилія, Мексика та Японія) разом узяті не перевершують Піднебесну. Разом трійка найбільших виробників склала майже половину світового виробництва курячих яєць у 2019 р. (рис. 2).

Рис. 2. Світове виробництво курячих яєць в розрізі найбільших країн-виробників в 2019 р., млн. тон (%)

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021

https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#chapter-2_2

2. Основні чинники, що визначають сучасні тенденції у сфері продовольчої безпеки країн світу

Незважаючи на нарощування обсягів виробництва у світі агропродовольчої продукції, за останні 10 років за даними ФАО, у світі склалася низка чинників, що перешкоджають своєчасному завершенню

роботи з ліквідації голоду та неповноцінного харчування у всіх його формах до 2030 року¹.

Основні чинники, що визначають сучасні тенденції у сфері продовольчої безпеки країн світу:

- значно збільшилася частота та інтенсивність військових конфліктів на планеті;
- мінливість клімату та екстремальні його прояви;
- уповільнення темпів зростання світової економіки;
- економічні кризи;
- поширення інфекційних хвороб та пандемій.

Зростання впливу цих потужних факторів (що нині посилює пандемія COVID-19) призводить до зростання масштабів голоду та ускладнює роботу зі скорочення масштабів усіх форм неповноцінного харчування, особливо у країнах з низьким та середнім рівнем доходів².

3. Проблема голоду у Світі

Після десятирічного зниження та п'яти років стабільності глобальний рівень поширеності голоду (РПГ - індикатор, який використовується для розуміння доступу до їжі з точки зору енергетичної недостатності дієти) різко зріс у період з 2019 по 2020 роки, головним чином через пандемію COVID-19 (табл. 10).

Таблиця 10

Рівень поширеності голоду (РПГ) у світі, %

Регіон	роки				
	2000-2002	2013-2015	2014-2016	2016-2018	2018-2020
Африка	24,0	17,3	17,0	17,4	19,0
Азія	14,5	8,5	8,3	7,8	8,2
Латинська Америка та Карибському басейні	10,8	5,7	6,0	6,7	7,7
Північна Америка та Європа	<2,5	<2,5	<2,5	<2,5	<2,5
Океанія	6,6	5,9	6,1	6,2	6,2
Світ	13,2	8,5	8,3	8,2	8,9

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021

<https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#tab37>

Як свідчать дані табл. 10, майже 9% населення світу страждали від голоду в середньому за 2018-2020 рр. За підсумками 2020 р. РПГ у світі підвищився до рекордного рівня за останні роки до 9,9%.

¹ <https://www.fao.org/3/cb4474ru/online/cb4474ru.html#chapter-1-introduction>

² https://www.fao.org/3/cb4474ru/online/cb4474ru.html#chapter-3_0

Найбільш тривожна ситуація в Африці, де РПГ є найвищим серед усіх регіонів і найбільше зріс у період 2018-2020 рр. – на 2,6%. У 2020 р. 21% населення Африки голодували.

РПГ в Латинській Америці та Карибському басейні, який також мав тенденцію до зростання з 2014 р., склав 7,7% в середньому за період з 2018-2020 рр. При цьому значення цього показника у 2020 р. підвищилося в цьому регіоні до 9,1%.

В Азії РПГ з 2002 р. мав тенденцію до зниження, але залишався другим найвищим показником серед усіх регіонів до 2019 року; зростання між 2019 і 2020 роками становило лише 1,1 відсоткового пункту, з 7,9 до 9 відсотків. РПГ в Океанії залишається стабільним з 2014 року на рівні близько 6,2%.

Тому неповноцінне харчування всіх його форм залишається викликом глобального масштабу. За оцінками ФАО, у 2020 р. від голоду страждало від 720 до 811 мільйонів людей. Якщо відштовхуватися від середнього значення цього показника (768 мільйонів), то у 2020 р. від голоду страждали на 118 мільйонів людей більше, ніж у 2019 р. – або на 161 мільйон, якщо брати за основу його верхню межу.

Більше половини кількості тих, хто недоїдає у світі, припадає на Азію (418 мільйонів) і більше однієї третини – на Африку (282 мільйони). Порівняно з 2019 роком, кількість голодуючих збільшилася у 2020 році приблизно на 46 мільйонів людей в Африці, на 57 мільйонів в Азії та приблизно на 14 мільйонів у Латинській Америці та Карибському басейні. Аналіз свідчить, що 762 млн. людей у світі все ще голодували в 2020 році (табл. 11).

Таблиця 11

Кількість людей, що голодували у світі за регіонами, млн. осіб

	2000 р.	2005 р.	2010 р.	2015 р.	2020 р.	2020р. до 2000р., %
Азія	526,1	553,6	400,1	369,9	418,0	79,5
Африка	200,9	195,0	187,4	199,7	281,6	140,2
Латинська Америка та Карибському басейні	56,5	51,9	40,7	36,4	59,7	105,7
Океанія	2,2	2,3	1,9	2,4	2,7	122,7
Світ	785,7	802,8	630,1	608,4	762,0	97,0

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021

<https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#tab37>

Хоча цей рівень на 4% менше, ніж у 2000 р., він на 25% більше, ніж у 2019 р., що еквівалентно 153,6 млн. додаткових людей, які стали голодувати протягом одного року.

В Азії проживає 418 млн людей, що голодують. Це складає 54% від голодуючих людей у всьому світі. Незважаючи на те, що кількість голодуючих в Азії за період з 2000 по 2019 роки знизилася на 31%, або на 165 мільйонів, за період з 2019 по 2020 роки вона зросла на 57 млн людей.

У Латинській Америці та Карибському басейні 60 млн людей недоїдали в 2020 році, що на 30%, або 14 мільйонів людей, більше, ніж у 2019 році, і на 6% більше, ніж у 2000 році. Натомість, в Африці населення, що голодує зросло на 46 млн, або 20%, з 2019 року, досягнувши 282 млн у 2020 р., що на 40% більше, ніж у 2000 р.

Кількість людей, що голодують в Океанії зросла на 23%, або на 0,5 млн осіб, протягом періоду 2000–2020 років, з яких 0,1 млн було додано в період з 2019 по 2020 роки.

У 2020 р. 11,9% населення світу (928 млн. людей) зазнали серйозної продовольчої безпеки на основі шкали продовольчої безпеки (ШПБ - це оцінка продовольчої безпеки домогосподарства чи окремої особи, яка здійснюється через їх опитування).

Рівні та тенденції продовольчої безпеки за період 2014–2020 рр. в цілому відповідають показникам РПГ, що підтверджує, що ці два показники доповнюють один одного, оскільки обидва вимірюють масштаби серйозної нестачі їжі чи голоду (табл. 12).

Таблиця 12

Рівні продовольчої безпеки за регіонами світу, %

Регіон	2014 р.		2020 р.	
	Серйозна загроза продовольчій безпеки	Помірна загроза продовольчій безпеки	Серйозна загроза продовольчій безпеки	Помірна загроза продовольчій безпеки
Африка	17,7	29,6	25,9	33,7
Азія	7,7	11,4	10,2	15,6
Латинська Америка та Карибському басейні	7,7	17,2	14,2	26,7
Північна Америка та Європа	1,4	7,9	1,4	7,4
Океанія	2,5	8,9	2,6	9,4
Світ	8,3	14,3	11,9	18,5

Джерело: Статистичний щорічник ФАО, 2021

<https://www.fao.org/3/cb4477en/online/cb4477en.html#tab37>

Як один з офіційних показників Цілей сталого розвитку (ЦСР), поширеність помірної чи серйозної загрози продовольчої безпеки надає додаткову інформацію про людей, які не мають регулярного доступу до поживної та достатньої кількості їжі, навіть якщо вони не обов'язково страждають від голоду. У 2020 році, за оцінками, ще 18,5% населення світу, або 1,4 мільярда людей, відчували помірну загрозу продовольчої безпеки.

Таким чином, загальні оцінки помірної або серйозної загрози продовольчої безпеки в 2020 р. становлять 30,4% населення світу, або 2,4 мільярда людей.

Подібно до РПП, у період з 2019 по 2020 роки різко зріс рівень загрози продовольчої безпеки, ніж за попередні п'ять років разом узяті. В 2020 р. майже кожна третя людина у світі (2,37 мільярда) не мала доступу до поживної та достатньої кількості їжі – це збільшення майже на 320 млн людей лише за один рік. Як видно з табл. 12 серйозна загроза продовольчій безпеці в Африці набагато вища, ніж в будь-якій іншій частині світу, вражаючи близько 60% населення у 2020 р. Далі йдуть Латинська Америка (41%), Азія (26%), Океанія (12%) і Північна Америка та Європа (9%).

За оцінками ФАО станом на 2020 рік, 22,0% дітей (149,2 мільйона) у віці до п'яти років відставали у рості, 6,7% (45,4 мільйона) – страждали від виснаження та 5,7% (38,9 мільйона) мали надмірну вагу. Передбачається, що з впливу пандемії COVID-19 фактичні показники, особливо відставання у рості та виснаження, будуть ще вищими.

Висновки

Світове виробництво аграрної продукції характеризується високими обсягами та різноманітністю товарної структури. Значну частку світової продукції займають зернові, олійні культури, фрукти та овочі, що відіграють критичну роль у забезпеченні харчової безпеки. Розвиток аграрного сектору відбувається за рахунок інтенсифікації використання земель, зрошення, пестицидів і добрив, а також застосування сучасних технологій і високоврожайних сортів. Такі підходи допомагають підвищити обсяги виробництва і забезпечити стійкість до зовнішніх викликів.

В останні десятиліття продовольча безпека погіршилася через збільшення частоти і інтенсивності військових конфліктів, зміни клімату, економічні кризи, поширення інфекційних хвороб, включаючи пандемії, як COVID-19. Ці фактори посилюють проблеми з харчуванням і доступом до продуктів, особливо в країнах з низьким і середнім рівнем доходів.

Дані свідчать про значне зростання рівня поширеності голоду між 2019 і 2020 роками, особливо в Африці та Латинській Америці. Це зростання частково спричинено глобальною пандемією, яка погіршила умови життя та економічну ситуацію. Загальна кількість людей, що страждають від голоду, зростає, що підкреслює необхідність зміцнення зусиль по боротьбі з недоїданням та покращення продовольчої безпеки на глобальному рівні.

Це підтверджує необхідність продовження інтеграції інновацій у аграрний сектор, а також зміцнення міжнародної співпраці для вирішення проблем продовольчої безпеки, особливо у вразливих регіонах.